

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 18.5.2010
KOM(2010)235 v konečném znění

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU
o budoucím postupu při nakládání s biologickým odpadem v Evropské unii

SEK(2010)577

SDĚLENÍ KOMISE RADĚ A EVROPSKÉMU PARLAMENTU

o budoucím postupu při nakládání s biologickým odpadem v Evropské unii

1. ÚVOD

Biologický odpad tak, jak je definován v přepracovaném znění rámcové směrnice o odpadech¹, zahrnuje odpad ze zahrad a parků, potravinářský a kuchyňský odpad z domácností, restaurací, stravovacích a maloobchodních zařízení a srovnatelný odpad ze zařízení potravinářského průmyslu. Nezahrnuje však zemědělské a lesnické odpady a neměl by být zaměňován za širší pojem „biologicky rozložitelný odpad“, pod který navíc spadají biologicky rozložitelné materiály jako dřevo, papír, lepenka a kal z čistíren odpadních vod.

V EU je ročně produkováno 118 až 138 milionů tun biologického odpadu, z nichž zhruba 88 milionů tun tvoří komunální odpad. Podle odhadů se do roku 2020 očekává průměrný nárůst o 10 %.

V současnosti se v členských státech EU uplatňují různé přístupy²:

- země, které ve vysoké míře využívají spalování odpadu ze skládek a které mají zároveň vysokou úroveň využití materiálu a často vysoce vyvinuté strategie na podporu biologického zpracování odpadu;
- země s vysokou úrovní využití materiálu, ale využívající poměrně málo spalování, které zároveň mají nejvyšší úroveň kompostování v EU;
- země, které se uchylují ke skládkování a pro které je využití odpadu namísto skládkování stále velkým problémem z důvodu nedostatku alternativ.

V EU se průměrně 40 % biologického odpadu stále ukládá na skládky (v některých členských státech je to až 100 %). Nicméně skládkování 1) představuje velké riziko pro životní prostředí, například emisemi skleníkových plynů a znečištěním půd a podzemních vod, a 2) nenávratně vyřazuje cenné zdroje (kompost, energii) z hospodářského a přírodního cyklu. Porušuje tím hlavní zásady politiky EU nakládání s odpady a obnovitelnými zdroji, zejména „hierarchii způsobů nakládání s odpady“, která by měla být základem všech vnitrostátních politik odpadů.

2. LEGISLATIVA EU TÝKAJÍCÍ SE BIOLOGICKÉHO ODPADU

Nakládání s biologickým odpadem je upraveno několika právními předpisy EU. Rámcová směrnice o odpadech požaduje po členských státech, aby vypracovaly politiku nakládání s odpady, která chrání životní prostředí a lidské zdraví a zajišťuje udržitelné využívání přírodních zdrojů. Členské státy jsou tak právně vázány, aby zvolily co nejlepší způsob

---

¹ 2008/98/ES.

² EEA Report (7/2009) - Diverting waste from landfill (Využití odpadu namísto skládkování)

zpracování odpadů vzhledem ke svým zvláštním podmínkám. Článek 4 týkající se „hierarchie způsobů nakládání s odpady“ stanoví, že nejlepším možným opatřením je předcházení vzniku odpadů a dále pak opětovné použití, recyklace a energetické využití. Odstranění (skládkování, spalování s nízkým energetickým využitím) je definováno jako nejhorší z environmentálních opatření. Členské státy se mohou od této hierarchie odchýlit, pokud je to u zvláštních toků odpadů odůvodněno zohledňováním životního cyklu u celkových dopadů tohoto odpadu.

Rámcová směrnice o odpadech vyzývá členské státy k tomu, aby biologický odpad sbíraly odděleně a recyklovaly a povoluje jim započítávat tento odpad pro výpočet závazných recyklačních cílů pro komunální odpad. Rámcová směrnice o odpadech dále umožňuje stanovit minimální požadavky na nakládání s biologickým odpadem a jakostní kritéria pro kompostování biologického odpadu, zahrnující požadavky na původ odpadu a zpracovatelské procesy. Tato kritéria byla požadována k povzbuzení důvěry spotřebitelů a posílení trhu na podporu účinného hospodaření s materiály.

Rámcová směrnice o odpadech také stanoví stupně energetické účinnosti, kterých musí spalování komunálního odpadu dosáhnout, aby bylo považováno za využití. Mělo by se tak zabránit spalování biologického odpadu s nízkou výhřevností.

Směrnice o skládkách³ požaduje po členských státech, aby do roku 2016 postupně omezovaly skládkování komunálního biologicky rozložitelného odpadu na 35 % (ve srovnání s rokem 1995). Členské státy, které v roce 1995 skládkování hojně využívaly, mají lhůtu prodlouženou o čtyři roky⁴. Cílem těchto opatření je snížit produkci a vypouštění skleníkových plynů ze skládek.

Směrnice o skládkách nicméně nepředepisuje specifické způsoby zpracování pro odpad, který není uložen na skládky. V praxi jsou tak členské státy často nakloněny zvolit zdánlivě nejsnazší a nejlevnější způsob, který však opomíjí skutečný přínos pro životní prostředí a skutečné náklady. To zapříčinilo dlouhotrvající diskuze o možné potřebě dodatečné regulace.

3. SOUVISLOSTI SDĚLENÍ

Šestý akční program pro životní prostředí⁵ v roce 2002 požadoval právní předpisy EU ohledně biologicky rozložitelných odpadů. V roce 2005 navrhla tematická strategie pro odpady⁶ nahradit specifické právní předpisy pro biologický odpad souborem činností zabývajících se jednotlivými problémy při nakládání s biologickým odpadem. Nedávná rámcová směrnice o odpadech požadovala, aby Komise provedla posouzení nakládání s biologickým odpadem za účelem případného předložení návrhu. Rozbor vypracovaný Komisí slouží jako základ pro zde předkládané sdělení.

Pro doplnění svého rozboru uspořádala Komise širokou konzultaci se zúčastněnými stranami, která rovněž zahrnovala vydání zelené knihy⁷. První kolo konzultací o zelené knize skončilo v polovině března 2009. Zúčastněné strany měly vyjádřit svůj názor na možnosti politiky a

---

³ 1999/31/ES.

⁴ Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Irsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Malta, Polsko, Portugalsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko a Spojené království.

⁵ Rozhodnutí č. 1600/2002/ES.

⁶ KOM(2005) 666 v konečném znění

⁷ KOM(2008) 811 v konečném znění

technologie, jakož i očekávaný budoucí vývoj v nakládání s biologickým odpadem. Téměř 150 připomínek bylo přijato a následně zveřejněno na internetové stránce CIRCA⁸.

Ve dnech 9.–10. července 2009 uspořádala Komise spolu se třemi členskými státy konferenci, kde měly zúčastněné strany možnost vyjádřit další připomínky. Na konferenci se dostavilo zhruba 200 účastníků⁹. Dne 25. června 2009 přijala Rada pro životní prostředí své stanovisko k zelené knize předložené Komisi¹⁰. Rada vyjádřila obavy z narůstajícího objemu biologického odpadu a s tím spojených dopadů na životní prostředí a zároveň souhlasila, že lepší nakládání s biologickým odpadem by mohlo napomoci boji proti změně klimatu, přispět ke zvýšení kvality půdy (kompostováním) a k dosažení cílů pro obnovitelné zdroje energie (bioplyn), a vybídla Komisi, aby při zvažování možných politik zohlednila místní podmínky. Vyzvala také Komisi, aby dle vhodnosti předložila legislativní návrh týkající se biologicky rozložitelného odpadu do roku 2010. Evropský parlament o svém návrhu zprávy, která je odpovědí na zelenou knihu, ještě jedná.

V květnu, červnu a říjnu 2009 proběhly dodatečné konzultace se zúčastněnými stranami, které dotyčným stranám umožnily ověřit scénáře vypracované pro rozbor Komise a podat k nim připomínky. Potvrdily široký konsenzus ohledně hospodářských a environmentálních možností spojených s lepším nakládáním s biologickým odpadem, ale odhalily rozdílnost názorů, co se týče potřeby legislativních iniciativ EU.

4. OBLAST PŮSOBNOSTI A CÍLE

Toto sdělení objasňuje kroky, které Komise v tomto stadiu považuje za nezbytné ke zlepšení nakládání s biologickým odpadem. Toto sdělení zejména:

- vyvozuje závěry z rozboru provedeného Komisí;
- předkládá doporučení o dalším postupu, který by umožnil sklídit veškeré výhody plynoucí ze správného nakládání s biologickým odpadem;
- popisuje možné základní směry, kterými by se činnosti na úrovni EU i vnitrostátní úrovni měly ubírat, a způsoby, jak je nejlépe provádět.

5. LEPŠÍ NAKLÁDÁNÍ S BIOLOGICKÝM ODPADEM – NEVYUŽITÉ MOŽNOSTI

Zlepšení recyklace a využití biologického odpadu by přineslo následující výhody:

- finanční úspory pro občany, např. třetina potravin, které domácnosti ve Spojeném království nakoupí (v odhadované hodnotě 19 miliard EUR), se přemění na odpad. Teoreticky je možné omezit tento odpad až o 60 %¹¹;
- zabránění zhruba 10 milionům tun emisí v ekvivalentech CO₂, což tvoří 4 % z 10% snížení emisí oproti roku 2005, které je cílem EU do roku 2020 pro odvětví nespádající pod režim

⁸ http://circa.europa.eu/Public/irc/env/biowaste_prop/home

⁹ <http://ec.europa.eu/environment/waste/eventspast/biowaste.htm>

¹⁰ 2953. Rada pro životní prostředí, dokument 11462/09.

¹¹ „Potraviny, kterými plýtváme“ zpráva WRAP (Spojené království), duben 2008.

obchodování s emisemi. V případě ambiciózní politiky předcházení vzniku odpadů by bylo možné zabránit až 44 milionům tun emisí v ekvivalentech CO₂¹²;

- využitím bioplynu vyprodukovaného z biologického odpadu by bylo možné splnit asi třetinu cíle EU pro rok 2020 v oblasti obnovitelných zdrojů energie v dopravě¹³, a pokud by byl veškerý biologický odpad přeměněn v energii, bylo by možné splnit kolem 2 % celkového cíle EU v oblasti obnovitelných zdrojů energie;
- množství kvalitního kompostu na trhu by se znásobilo koeficientem 2,6, a dosáhlo tak zhruba 28 milionů tun¹⁴;
- úspory zdrojů využitím kompostu namísto 10 % fosfátových hnojiv, 9 % draselných hnojiv a 8 % vápenných hnojiv¹⁵;
- vylepšit kompostem 3–7 % ochuzené zemědělské půdy v EU, a čelit tak problému zhoršující se kvality půdy v Evropě¹⁶.
- Tyto odhady nemohou být sečteny, jelikož z části představují různé alternativy řešení. Existují však i možná propojení: anaerobní vyhnívání může například přispět k dosažení cílů ohledně CO₂ a biopaliv a rovněž k obohacení půd, pokud se do ní produkt vyhnívání přidá. Tyto výhody představují významný potenciál, jež může napomoci splnit cíle týkající se životního prostředí, obzvláště tam, kde jsou cenově nejvýhodnějším řešením.

6. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ Z ROZBORU KOMISE

Možná politická řešení projednávaná v tomto sdělení vycházejí ze základního scénáře, který předpokládá, že platné právní předpisy, zejména směrnice o skládkách, jsou již zcela provedeny a během příštích dvaceti let se neuskuteční další iniciativy. Soustředí se tedy hlavně na náklady a výhody dodatečných opatření, včetně lepšího využití hierarchie způsobů nakládání s odpady z rámcové směrnice o odpadech.

Rozbor potvrdil významné a nákladově výhodné možnosti. Neodhalil žádné mezery v politice EU, které by mohly bránit členským státům v provádění příslušných činností, ale ukázal, že pro vytváření významných hospodářských a environmentálních výhod pro celou Unii by byly důležité dodatečné podpůrné činnosti na úrovni EU, společně s většími pobídkami na vnitrostátní úrovni a správným použitím hierarchie způsobů nakládání s odpady.

Nejvýznamnější výhodou lepšího nakládání s biologickým odpadem by bylo snížení emisí skleníkových plynů, které by znamenalo výrazný společenský přínos ve srovnání s dodatečnými náklady. Stejně tak by produkce kvalitního kompostu a bioplynu přispěla ke zlepšení kvality půd a lepšímu využití zdrojů, jakož i vyšší úrovni energetické soběstačnosti.

Bude-li nakládání s biologickým odpadem lépe přizpůsobeno hierarchii způsobů nakládání s odpady a dalším ustanovením rámcové směrnice o odpadech, může to přinést

---

¹² Většina takto snížených emisí je spojena s výrobou a přepravou potravin.

¹³ Jak uvádí čl. 3 odst. 4 a čl. 21 odst. 2 směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů.

¹⁴ ORBIT/ECN, "Compost production and use in the EU" (Výroba a využití kompostu v EU), 2008

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Okolo 45 % půdy v EU má nedostatek humusu.

environmentální a finanční výhody v hodnotě od 1,5 miliard EUR (mírné zvýšení recyklace) do 7 miliard EUR (ambiciózní politiky pro recyklaci a předcházení vzniku odpadů)¹⁷. Spojení mírně cílevědomých politik pro recyklaci s předcházením vzniku odpadu by přineslo úspory ve výši 5,5 miliard EUR (z nichž 4,1 mld. EUR připadá na předcházení vzniku odpadů). Bylo by možné ušetřit asi 34 milionů tun emisí v ekvivalentech CO₂ (z čehož 80–90 % předcházením vzniku odpadu). Vytvořily by se tím také silnější trhy s kompostem a bioplynnem a přímé finanční výhody pro evropské domácnosti plynoucí z předcházení vzniku odpadů z potravin¹⁸.

7. KLÍČOVÉ ČINNOSTI PRO ZLEPŠENÍ NAKLÁDÁNÍ S BIOLOGICKÝM ODPADEM V EU CO BY SE MĚLO UDĚLAT KROMĚ PROVÁDĚNÍ SMĚRNICE O SKLÁDKÁCH

Iniciativy popsané v tomto oddílu jsou navrženy na podporu co nejlepšího použití existujících právních předpisů a ponechávají členským státům širokou možnost uvážení při výběru konkrétních činností, které budou nejlépe vyhovovat daným okolnostem v každém státě.

7.1. Iniciativy na úrovni EU

Přestože členské státy již mají řadu možností, jak nakládání s biologickým odpadem zlepšit, podpůrné iniciativy na úrovni EU budou klíčové pro urychlení pokroku a zajištění rovných podmínek po celé Unii. Komise tudíž hodlá podniknout následující kroky:

7.1.1. Předcházení vzniku odpadů

Podle rámcové směrnice o odpadech jsou členské státy povinny vypracovat národní plány nakládání s odpadem, které jsou v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady. Kromě toho musí nejpozději do konce roku 2013 vypracovat národní plány předcházení vzniku odpadů s kritérii, která umožňují sledovat pokrok. Zahrnutí národních cílů pro předcházení vzniku biologického odpadu do těchto programů by bylo dodatečným opatřením s velkým významem.

Velká většina členských států nepodnikla žádné jasné a měřitelné kroky k intenzivnějšímu předcházení vzniku odpadů. Je to částečně zapříčiněno nedostatkem jasných pokynů včetně měřitelných kvantitativních cílů, ale z velké části také citlivostí vůči opatřením, která jsou negativně vnímána jako omezování výběru pro spotřebitele. Vzhledem k nejistotě ohledně různých vnitrostátních okolností není možné dopady závazných cílů EU v oblasti předcházení vzniku odpadů posoudit. Nicméně postupem projednávání ve výborech by mohly být přijaty ukazatele pro opatření týkající se předcházení vzniku odpadů, která podpoří vytváření takových opatření v členských státech.

Komise by navíc měla poskytnout dodatečnou podporu pro co nejširší využití osvědčených postupů. Pro projednávání ve výborech hodlá Komise navrhnout **zvláštní pokyny ohledně předcházení vzniku biologického odpadu** pro národní plány předcházení vzniku odpadů a nadále se snažit o **vypracování návrhu souboru ukazatelů k posouzení toho, zda je vhodné určit v budoucnu cíle pro předcházení vzniku odpadů na evropské úrovni**. Tyto

---

¹⁷ Celkové výhody pro 27 členů EU pro období 2013–2020 vypočítaná z činností mimo provádění současných právních předpisů.

¹⁸ Viz příloha (8.3).

činnosti by měly poskytnout nezbytné pobídky k přechodu na větší předcházení vzniku odpadů a zároveň zajišťovat respektování zásady subsidiarity.

7.1.2. *Zpracování biologického odpadu*

Pro biologický odpad, jehož vzniku se nepodaří zabránit, by členské státy měly zvolit nejlepší způsoby nakládání s ohledem na své zvláštní podmínky (např. hustota obyvatel, poptávka po kompostu či energii, atd.). Několik členských států již omezilo či velmi pravděpodobně dramaticky omezilo skládkování biologického odpadu a zvýšilo jeho biologické zpracování. Není však pravděpodobné, že členské státy, které v tomto ohledu pokročily méně, podniknou bez dalších pobídek významné kroky směrem ke kompostování a produkci bioplynu v dohledné budoucnosti. Spíše si budou i nadále volit zdánlivě nejsnazší řešení, která opomíjejí celkový přínos pro životní prostředí a náklady. To je důvod, proč některé členské státy a zúčastněné strany nadále požadují v této oblasti zásah EU.

Rozbor výhod a nákladů obsažený v příloze ukazuje, že na úrovni společnosti a celé EU se potenciální výhody jeví jako významné. Než se však bude uvažovat o návrhu cíle EU pro biologické zpracování, je třeba se tímto problémem dále zabývat zvláště z pohledu subsidiarity vzhledem k odlišným podmínkám v členských státech. Komise bude v kontextu rámcové směrnice o odpadech ve svém rozboru pokračovat, aby nejpozději do roku 2014 dospěla k závěru, zda je vhodné cíle stanovit. Cíl pro biologické zpracování by pravděpodobně musel jít ruku v ruce se zlepšením odděleného sběru, aby se zajistila dobrá kvalita kompostu a produktu vyhnívání.

Volba mezi centralizovaným a decentralizovaným kompostováním, výrobou energie z bioplynu a různými způsoby použití vyrobené energie – pro dopravu, elektřinu, výrobu tepla – bude záviset na místních podmínkách (skladba zdrojů energie, možná propojení s dalšími politikami) a měla by být ponechána na členských státech.

Navrhovaná směrnice o průmyslových emisích¹⁹, která by měla nahradit současnou směrnici IPPC²⁰, stanoví hlavní zásady pro povolování větších zařízení na zpracování biologického odpadu (s kapacitou nad 50 tun denně) a dohled nad nimi. Regulace biologického odpadu by mohla doplnit, ale neměla by ovlivnit hygienické předpisy pro sběr a zpracování vedlejších produktů živočišného původu²¹.

7.1.3. *Ochrana půd v EU*

Kompost a produkt vyhnívání biologického odpadu jsou nedostatečně využitá materiály. Přestože nabízejí výborný příspěvek pro účinné využití zdrojů EU a pro zlepšení půd ochuzených o uhlík, poptávka v mnoha členských státech je ovlivněna nedostatkem důvěry ze strany konečných uživatelů.

Vzhledem k této obavě by používání těchto materiálů mělo být regulováno takovým způsobem, aby se vyloučily nepříznivé dopady na půdu.

Měly by být stanoveny normy pro kompost a produkt vyhnívání, aby se umožnil jejich volný pohyb na vnitřním trhu a umožnilo se jejich používání bez dalšího sledování a kontroly půd, pro které se použijí. Nejúčinnější cestou, jak takové normy stanovit, by mohl být postup, kdy

---

¹⁹ KOM(2007) 843 v konečném znění

²⁰ 96/61/ES.

²¹ (ES) č. 1774/2002.

„odpad přestává být odpadem“, uvedený v rámcové směrnici o odpadech. Komise začíná pracovat na posouzení technického základu pro možný návrh²².

Neočekává se, že veškerý biologicky zpracovaný biologický odpad bude splňovat normy o „produktu“. Nicméně pokud se tyto materiály použijí bezpečným způsobem, mohly by představovat hodnotný příspěvek pro půdy ochuzené o uhlík. Plná harmonizace po celé Evropě za tímto účelem není uskutečnitelná s ohledem na odlišné místní podmínky (např. kvalita a požadavky půdy), ale na úrovni EU by měla být stanovena minimální pravidla jako ochranná síť proti nebezpečnému používání.

Komise v současnosti zvažuje možnost zavedení takových minimálních požadavků v rámci právě probíhajícího přezkumu směrnice o katech z čistíren odpadních vod²³. Posouzení dopadů je plánováno na konec roku 2010 a návrh na rok 2011, pokud to bude vhodné.

7.1.4. Výzkum a inovace

Výzkum a inovace může přinést nové technologie a způsoby využití biologického odpadu (pokročilé použití hnojení a bioenergie, využití v biochemii, biomateriály). Takovému vývoji je nápomocen sedmý rámcový program Evropských společenství pro výzkum a technologický rozvoj (2007–2013). Několik okruhů v rámci programu spolupráce podporuje činnosti zaměřené na předcházení vzniku biologického odpadu a/nebo zvýšení jeho hospodářské hodnoty na maximum.

7.1.5. Opakovaný důraz na plné provedení současné acquis EU

Jak ukázal pokrok v několika členských státech, jsou současné právní předpisy o odpadu výborným základem pro pokročilé nakládání s biologickým odpadem. Nejdůležitější však je, aby dostupné nástroje byly plně používány a řádně prosazovány. Nelze očekávat, že nové dodatečné předpisy budou vynahrazovat nedůsledné provádění nebo shovívavé prosazování předpisů současných. Vedle pomoci členským státům proto Komise znovu výrazněji zaměří svou pozornost na lepší provádění právních předpisů. Za tímto účelem **připravuje Komise pokyny pro použití zohledňování životního cyklu a posuzování v oblasti odpadů**²⁴.

V tomto ohledu je jednou z hlavních priorit účinné prosazování cílů týkajících se využití odpadu stanovených ve směrnici o skládkách. Pokud to bude vhodné, může být přijata řada opatření k posílení provádění této směrnice, zahrnující **podrobné sledování** plnění cíle využití odpadu, **důkladný rozbor strategií členských států pro nakládání s biologicky rozložitelným odpadem**, evropská finanční podpora prostřednictvím **regionálních politik**. Komise právě provádí hodnocení prostředků, které mohou posloužit k lepšímu sledování a případnému poskytnutí větší podpory členským státům, aby tak výhledově připravila počáteční pokyny, umožnila odbornou přípravu a intenzivnější spolupráci.

Výše popsané kroky by použily již odsouhlasené postupy projednávání ve výborech a přezkumné procesy, a tím by se výborně využily současné právní předpisy. Mohly by významně napomoci dosažení správného provádění právních předpisů o odpadech na podporu účinnosti zdrojů EU a zároveň ponechávají nezbytný prostor pro vnitrostátní politiky.

²² Viz JRC-IPTS End of Waste Criteria – závěrečná zpráva.

²³ 86/278/EHS.

²⁴ <http://lct.jrc.ec.europa.eu/eplca/deliverables/international-reference-life-cycle-data-system-ilcd-handbook>

7.2. Opatření, která mají přijmout členské státy

7.2.1. Plány nakládání s odpadem podle „hierarchie způsobů nakládání s odpady“

Ve svých vnitrostátních plánech nakládání s biologickým odpadem by členské státy měly především provádět ustanovení rámcové směrnice o odpadech a **řádně používat hierarchii způsobů nakládání s odpady** a zohlednit přitom zvláštní místní podmínky. Řádné používání těchto ustanovení, která se stanou pro členské státy právně závazná dne 12. prosince 2010, by významně přispělo k optimalizaci nakládání s biologickým odpadem a doplnilo by účinky směrnice o skládkách.

7.2.2. Předcházení vzniku biologického odpadu

V souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady by předcházení vzniku odpadů mělo být posíleno s využitím programů předcházení vzniku odpadů uvedených v rámcové směrnici o odpadech, které zahrnují příslušné vnitrostátní cíle předcházení vzniku odpadů k přerušení spojení mezi hospodářským růstem a dopady, které má vznik biologického odpadu na životní prostředí, a dále s využitím vnitrostátních kritérií pro opatření k předcházení vzniku biologického odpadu, sledování, posouzení a podávání pravidelných zpráv o pokroku k jejich dosažení. Komise by mohla poskytnout pomoc vytvořením rámce pro tyto činnosti (viz 7.1.1).

7.2.3. Podpořit oddělený sběr a biologické zpracování biologického odpadu

Kompostování a anaerobní vyhnívání představují nejslibnější hospodářská a environmentální řešení pro biologický odpad, jehož vzniku nelze zabránit. Důležitým předpokladem je dobrá kvalita vstupního materiálu pro tyto procesy. Toho by se ve většině případů dalo dosáhnout odděleným sběrem.

Členské státy by měly vyvinout značné úsilí pro zavedení odděleného sběru, aby se zaručila vysoká kvalita recyklace a anaerobního vyhnívání. Vysoce účinné systémy založené na třídění různých druhů biologického odpadu již existují v Rakousku, Německu, Lucembursku, Švédsku, Belgii, Nizozemsku, Katalánii (Španělsku) a některých italských regionech²⁵. Systémy odděleného sběru odpadu se mohou výrazně lišit například v závislosti na druhu sbíraného odpadu (potravinářský odpad, odpad ze zahrad atd.) a dostupnosti jednotlivých způsobů zpracování. Klíč k úspěchu spočívá v přizpůsobení se místním podmínkám a nabídce uživatelsky přívětivých návrhů.

Komise členským státům doporučuje, aby **plně využily možnosti nabízených články 11 a 22 rámcové směrnice o odpadech** k přednostnímu zavedení systémů odděleného sběru v souladu s pravidly hospodářské soutěže stanovenými Smlouvou o fungování Evropské unie. Informace o provádění těchto článků bude pravděpodobně součástí požadavků na podávání zpráv podle rámcové směrnice o odpadech.

7.2.4. Ochrana půd v EU

Komise uvažuje o navržení minimálních norem pro používání kompostu a produktu vyhnívání v zemědělství v rámci přezkumu směrnice o kalech z čistíren odpadních vod (viz 7.1.3). Tato

---

²⁵ ACR+: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem z domácností: Jaké jsou výhledy pro evropské místní orgány?

pravidla by pravděpodobně byla stejná nebo méně přísná než vnitrostátní pravidla, která již některé členské státy zavedly, aby se tak omezilo potřebné přizpůsobení a dodatečné náklady.

7.2.5. *Kompost – kvalitní produkt pro lepší hospodárnost využívání zdrojů*

Členské státy by měly podporovat výrobu a používání kompostu z „čistého“ (odděleně sebraného) biologického odpadu. Měly by aktivně **podněcovat široké přijetí tohoto materiálu konečnými uživateli**. Částečným nahrazením neobnovitelných minerálních hnojiv a udržováním kvality půd v EU by se zlepšila hospodárnost využívání zdrojů. Členské státy by se měly aktivně podílet na stanovení kritérií kvality popsanych v oddílu 7.1.3 a posílit jejich využití k urychlení růstu trhu.

7.2.6. *Cíl: „nulové skládkování“*

Co se týče skládkování, by se měly vnitrostátní snahy zaměřit na úplné provedení cílů využití odpadu uvedených ve směrnici o skládkách a dalších ustanovení dané směrnice, která se vztahují k bezpečnému a nezávadnému skládkování stabilizovaného zbytku biologického odpadu.

Členskými státy, které již podnikly příslušné vnitrostátní iniciativy, se podařilo dosáhnout „nulového skládkování“ nezpracovaného odpadu a vysoce kvalitního biologického zpracování. Komise důrazně doporučuje všem členským státům, aby v souladu s ustanoveními rámcové směrnice o odpadech **usilovaly o „nulové skládkování“ nezpracovaného biologického odpadu** co nejrychlejším tempem.

Na cestě k co nejomezenějšímu skládkování mohou pomoci, se mohou uplatnit všechny způsoby nakládání s odpadem, které stojí v hierarchii způsobů nakládání s odpady výše. Energeticky účinné spalování odpadu může rovněž přispět k celkovému zlepšení nakládání s odpadem. Je však nutno dbát na to, aby přílišné investice do zařízení na spalování neomezily pozdější možné kroky směřující k biologickému zpracování a předcházení vzniku odpadů. Vnitrostátní plány nakládání s odpadem by měly výslovně zahrnovat střednědobé a dlouhodobé úvahy na toto téma.

7.2.7. *Výroba energie z odpadů*

Dekarbonizace odvětví energetiky je jeden z hlavních úkolů EU. Biologický odpad je možné přeměnit na elektřinu, teplo nebo pohonné hmoty s poměrně nízkými náklady, čímž by se omezilo používání fosilních paliv a dodávka by se stala jistější. Členské státy by měly zvážit tuto možnost při vypracovávání opatření k dosažení svých závazných vnitrostátních cílů pro rok 2020 ohledně obnovitelných zdrojů energie v souladu se směrnicí o obnovitelných zdrojích energie²⁶. Tato směrnice obzvláště uznává výhody využití odpadů k výrobě pohonných hmot tím, že je pro dosažení 10% cíle týkajícího se pohonných hmot započítává dvakrát.

7.2.8. *Lepší provádění*

Řádné **provádění právních předpisů EU** zabývajících se nakládáním s biologickým odpadem se musí stát pro členské státy **klíčovou prioritou**. Obecné požadavky na nakládání s odpadem, jako je např. ochrana životního prostředí a lidského zdraví při zpracování odpadu

---

²⁶ 2009/28/ES.

a upřednostňované předcházení vzniku odpadů a jeho recyklace, jsou stanoveny v rámcové směrnici o odpadech, která též obsahuje zvláštní prvky vztahující se na biologický odpad (nové recyklační cíle pro odpad z domácností a jiný podobný odpad, který může zahrnovat biologický odpad, požadavky na oddělený sběr). Společně se směrnicí o skládkách tvoří hlavní legislativní rámec pro biologický odpad.

V souladu se skutečnostmi předloženými v tomto sdělení a se zásadou *lepší regulace* je absolutně nezbytné, aby členské státy chopily všech příležitostí, které poskytují současné právní předpisy EU, k optimalizaci nakládání s biologickým odpadem.

8. ZÁVĚRY

Tento rozbor provedený Komisí potvrzuje, že zlepšení nakládání s biologickým odpadem v EU skrývá nevyužité možnosti významných výhod pro hospodářství a životní prostředí. Pro otevření těchto možností toto sdělení navrhuje, aby se co nejlépe využil současný regulační rámec a aby byl zachován široký prostor pro uvážení pro členské státy při výběru nejlepších možných způsobů vzhledem k odpovídajícím okolnostem.